IRNA 1934 The Islamic Republic News Agency

- https://irna.ir/xjJsWN
- ۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۱ - ۰۹:۳۷
- کد خبر 84759944
- جامعه / محیط زیست

ماجرای تولد سه توله یوز و مرگ دو برادر/ حال توله سوم بهتر است

تهران - ایرنا - معاون محیط‌زیست طبیعی سازمان محیط‌زیست با اشاره به تلف شدن دو توله یوز در اسارت گفت: توله سوم پس از درمان اولیه به پارک پردیسان منتقل شده و طی دو روز گذشته چندین متخصص داخلی و رادیولوژیست با مشورت متخصصین خارجی، کار درمان را دنبال کرده اند و وضعیت بهتری دارد.

۱۰ اردیبهشت ماه بود که خبر تولد سه توله یوزپلنگ از ایران یوزپلنگ در اسارت در توران موجب خوشحالی دوستداران حیات وحش شد البته این خوشحالی چندان دوام نداشت چون سه روز بعد خبر تلف شدن یکی از توله ها منتشر شد که موج ناراحتی را به همراه داشت البته ماجرا به همین جا ختم نمی شود چون ۲۸ اردیبهشت ماه خبر تلف شدن توله دوم هم در تیتر خبرها قرار گرفت و بعد از آن گمانه زنی‌هایی از بی تجربگی دست اندرکاران این کار و داشتن خطا در بسیاری موارد مطرح شد.

حسن اکبری درباره کلیات ماجرا به خبرنگار محیط زیست ایرنا گفت: سایت تکثیر یوزپلنگ آسیایی در دولت قبل کلید خورد ابتدا در پردیسان تهران تلاش‌هایی انجام شد که به دلیل ناباروری **دلبر** یوز ماده، این کار موفقیت آمیز نبود، اما تقریباً در انتهای دولت قبل که یوز جدیدی با نام **ایران** تقریباً بالغ شده بود به سایت توران در استان سمنان منتقل شد، شاید انتقال یوزها از تهران کار درستی بود اما انتقال آنها به توران که مهمترین زیستگاه بازمانده یوزپلنگ آسیایی است، کاملاً اشتباه بود.

وی درباره علت اشتباه بودن انتقال یوزها توضیح داد: از مهمترین دلایل اشتباه بودن انتقال این بود که توران زیستگاه طبیعی این گونه است و ایجاد سایت تکثیر در آن نقطه بخش زیادی از انرژی محیط بانان و مخصوصاً رئیس منطقه و مدیریت استان را به خود جلب می کرد و به همین میزان از توجه به حفاظت از زیستگاه طبیعی کم می شد، دلیل دیگر اینکه فاصله توران تا مرکز کشور بیش از ۶ ساعت و تا شهر سمنان که امکانات تخصصی دامپزشکی را تا حدودی دارد بیش از سه ساعت است، در محل سایت آنتن موبایل وجود ندارد و امکان ارتباط لحظه‌ای میسر نیست، امکانات بسیار ضعیف بوده و برق سراسری هم ندارد، بله اگر قرار بود تعدادی یوز نر و ماده از طبیعت زنده گیری و در شرایط نیمه طبیعی تکثیر شوند، می بایست به زیستگاه های طبیعی فکر می کردیم وگرنه تکثیر در اسارت که با دستکاری مستقیم انسان انجام می شود نباید در نقطه ای باشد که دسترسی به امکانات و تجهیزات تخصصی دشوار باشد.

وی ادامه داد: اما این اتفاق آن زمان افتاد و در ادامه یک قلاده یوز نر به نام **فیروز** از طبیعت زنده گیری و وارد فنس شده بود و زمانی که دولت جدید بر روی کار آمد و سازمان محیط زیست تغییرات خود را انجام داد با دو یوز نر و ماده در محدوده فنس کشی شده مواجه شدیم که آماده جفت گیری بودند. تمام اعتباری که قبلا پیش بینی شده بود و در اختیار سازمان در سال ۱۴۰۰ برای این سایت تکثیر قرار گرفت ۶۰۰ میلیون تومان بود که بخشی از آن حقوق دو نگهبان سایت و مابقی حتی هزینه دوربین های مورد نیاز سایت، تغذیه یوز و بدهکاری های قبلی را هم تامین نمی کرد.

اکبری افزود: هیچ کارشناس، محیط بان یا دامپزشکی درون سازمان نداشتیم که تجربه ای در زمینه تکثیر گوشتخواران در اسارت داشته باشد و به طور کلی در کشور تجربه ای در مورد تکثیر یوز آسیایی وجود نداشت. اگرچه همان ابتدا طرحی برای حفاظت یوز در ایران تحت عنوان **برنامه اقدام عاجل نجات یوز** تهیه و به سازمان برنامه ارسال کردیم اما متاسفانه تامین اعتبار نشد بنابراین نه امکان مالی و نه زمان کافی برای اعزام کارشناسان به خارج از کشور برای آموزش وجود نداشت.

هیچ کارشناس، محیط بان یا دامپزشکی درون سازمان نداشتیم که تجربه ای در زمینه تکثیر گوشتخواران در اسارت داشته باشد و به طور کلی در کشور تجربه ای در مورد تکثیر یوز آسیایی وجود نداشت.

وی ادامه داد: فضایی که برای تکثیر در نظر گرفته شده بود با مدیریت مدیر کل محیط زیست استان سمنان و با مشورت دکتر اکرامی به عنوان دامپزشک معتمد و با کمک یوزبانان و مسئول منطقه توران مدیریت می شد، چند بار برخورد و معرفی یوز نر با ماده صورت گرفت اما جفت گیری انجام نشد و نهایتاً در بهمن ماه این جفتگیری اتفاق افتاد.

معاون محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان محیط زیست گفت: واقعیت اینکه تصور نمی کردیم مادر اصل توله ها را نپذیرد و عمده فکر ما بر روی این موضوع متمرکز بود که بعد از زایمان به تدریج فضای نگهداری یوزپلنگ و توله هایش را بزرگ تر، طعمه های کافی را فراهم و مقدمات بزرگ شدن توله ها در شرایط نیمه طبیعی به گونه ای که برخورد کمتری با انسان داشته باشند را فراهم کنیم. اگرچه همواره معتقد بودم عمده انرژی و اعتبارات سازمان می بایست برای حفاظت از زیستگاه های طبیعی یوز صرف شود و تکثیر در اسارت به دلیل اینکه یوزها قابل برگشت به طبیعت نیستند فقط به عنوان گزینه ای برای حفظ ژنوم گونه می بایست ادامه پیدا کند و البته مهم هم بود.

وی اظهار داشت: حدود سه هفته قبل از زایمان جلسات مکرری در اداره کل حفاظت محیط زیست استان سمنان برگزار شد و کمیته فنی متشکل از کارشناسان استان، دفتر حیات وحش و دامپزشک معتمد برای فراهم کردن پیش‌نیازهای زایمان توله ها تشکیل شد حتی در اولین جلسه آنلاین با نام مستعار کارشناس موزه شرکت کردم تا جدیت بحث‌ها را بررسی کنم و بعدا با مدیر کل استان در خصوص استفاده از خرد جمعی صحبت هایی داشتم. به رغم محدودیت‌های مالی از قول رئیس سازمان محیط زیست به مدیر کل استان عنوان کردم مشکل مالی نداریم و تمام پیش نیاز ها فراهم شود و همین نکته را مدیر کل استان در جلسه بیان کرد.

به گفته وی تصور ما بر این بود که طی این چند جلسه کارشناسی، تمام پیش نیازها و ضرورت هایی که برای یک زایمان موفق نیاز است فراهم شده است.

اکبری گفت: از حدود ششم اردیبهشت منتظر زایمان بودیم و دامپزشک معتمد هم از چند روز قبل در آنجا مستقر بود و انصافاً زحمت زیادی کشید تا اینکه اواخر ساعات روز نهم و اوایل ساعات روز دهم متوجه شدند که یوز وارد سیکل زایمان شده است مرتبا شرایط را مدیر کل استان برای بنده گزارش می کرد و ***همه چیز طبیعی بود و منتظر یک زایمان طبیعی بودیم. نهایتاً عصر روز دهم مدیرکل استان تلفنی اعلام کرد که احتمالاً سخت زایی داشته باشیم*** از او خواستم مجدداً نظر دامپزشک معتمد را بگیرد و ***در ساعت ۵ و نیم بعدازظهر دامپزشک معتمد در دسترس آمد و عنوان کرد وضعیت یوز مادر خوب نیست و به دلیل اینکه چندین ساعت از ترشحات زایمان گذشته و دچار ضعف و بیحالی جدی شده نیاز به جراحی سزارین است.*** بلافاصله به او گفتم تیمی از دامپزشکان را

اعزام کنیم اما عنوان کرد شرایط یوز خوب نیست، زمان کم است و هوا تقریباً سرد و به تاریکی شب می خوریم و بهتر است سزارین را انجام دهیم، از امکانات او سوال کردم گفت همه چیز فراهم است و با کمک دکتر مرعشی دامپزشک دفتر حیات وحش که در آنجا مستقر بود و همچنین با همراهی مدیر کل محیط زیست استان که او هم دامپزشک است سزارین را انجام خواهیم داد.

وی افزود: جراحی سزارین انجام شد و تقریبا دو ساعت بعد مدیر کل استان در دسترس آمد و از زنده بودن هر سه توله و موفقیت آمیز بودن جراحی خبر داد و این نکته را هم اضافه کرد که یکی از توله ها بسیار ضعیف است. البته جراحی سزارین در آن شرایط و امکانات کار بسیار بزرگی بود.

اکبری گفت: اولین سوالی که مدیر کل استان از بنده کرد این بود که آیا توله ها را پس از به هوش آمدن مادر به او برگردانیم یا خیر، اگرچه ابتدا مشکوک شدم به دلیل اینکه ترس از حمله مادر به توله های ضعیف را داشتم اما پس از هماهنگی با کارشناس حیات وحش در خارج از کشور که با مراکز تکثیر یوز در آفریقا ارتباط داشت پیغامی برای او فرستادم و قرار شد حتماً توله ها را به مادر برگردانند.

> ***اگر چه توله ساعاتی در کنار مادر بودند اما متاسفانه به دلیل سردی هوا در آشیانه ها امکان بازگرداندن توله ها به مادر به مدت زمان کافی فراهم نشد زیرا مادر عکس العمل قابل قبولی نداشته و حاضر به گرم نگه داشتن توله ها نبود.***

وی اظهار داشت: ***به ناچار با شرایط جدیدی روبرو شدیم که هیچ تجربه ای در مورد آن در کشور وجود نداشت.*** با نظر مدیر کل استان یک نفر کارشناس که دکترای حیات وحش داشت برای شیر دادن به توله ها انتخاب شد و ***به رغم توانایی علمی که این کارشناس داشت اما تجربه شیر دادن به توله های کوچک را نداشت و در این زمینه خطا کرد.***

اکبری ادامه داد: پس از جراحی از مدیرکل محیط زیست استان جنسیت توله ها را سوال کردم و گفت هنوز مشخص نشده است و ابتدای روز یازدهم همکاران از ماده بودن دو توله صحبت کردند با مدیرکل استان تماس گرفتم و تایید کرد که دو توله ماده و یکی از آنها هنوز نامعلوم اما احتمالا ماده است. مجدداً برای اطمینان با دامپزشک معتمد تلفنی صحبت کردم و عنوان کرد هر سه توله ماده هستند. البته ***تشخیص جنسیت در توله های گربه سانان مخصوصاً یوزپلنگ که بسیار کوچک هستند کار دشواری است و تعجیل آنها موجب بروز این خطا شد.***

وی افزود: روز سوم توله ضعیف تلف شد، دامپزشک معتمد بعد از کالبدگشایی علت مرگ را نارسایی ریه اعلام کرد، روز چهارم که به اتفاق دامپزشک معتمد در سایت حاضر شدیم متوجه خطای تشخیص جنسیت شدیم و همان روز موضوع رسانه ای شد.

معاون محیط‌زیست طبیعی سازمان حفاظت محیط زیست گفت: در آن روز فرضیه‌هایی توسط اینجانب در زمینه انتقال توله ها به پاسگاه دلبر و حتی به سمنان، تهران و همچنین زمان جفتگیری مجدد مادر مطرح شد. اما نه تنها هیچ درخواست مشخصی برای انتقال توله ها به تهران مطرح نشد بلکه برخی دامپزشکان از جمله دامپزشکان دفتر حیات وحش با هرگونه انتقال یوزها به تهران به دلیل آلودگی بیمارستان های تهران و همینطور وجود ویروس های بیماری زا در سگ و گربه های تهران مخالف بودند. پس از بازگشت به تهران بنا به مشورت کارشناسان خارجی طی تماسی با استان بر استمرار معرفی توله ها به مادر تاکید کردم اما به طور جدی اجرا نشد.

روز سوم توله ضعیف تلف شد، دامپزشک معتمد بعد از کالبدگشایی علت مرگ را نارسایی ریه اعلام کرد، روز چهارم که به اتفاق دامپزشک معتمد در سایت حاضر شدیم متوجه خطای تشخیص جنسیت شدیم و همان روز موضوع رسانه ای شد.

وی اظهار داشت: ***با تعویض شیر و همینطور تیمارگر یوز شرایط بهتر شد و دو توله یوز رشد نسبتا مناسبی داشتند،*** تا اینکه روز سه شنبه گذشته، تغییر در عادت دفع یکی از توله ها موجب نگرانی دامپزشک تیمار گر سایت شده بود پس از هماهنگی با مدیر کل استان و با توصیه دامپزشک معتمد یک نفر متخصص داخلی دام سبک از دانشکده دامپزشکی سمنان به محل اعزام و طی تماس تلفنی دامپزشک معتمد، مقرر شد توله یوزها برای درمان به تهران منتقل شوند و متاسفانه در همان ابتدای مسیر یکی از توله ها تلف شد.

اکبری گفت: ناگفته نماند روز شنبه شیر تهیه شده با مارکی متفاوت که مورد توصیه دامپزشک معتمد بود تحویل مدیرکل استان شده اما شیر تحویل شده در اولین فرصت به محل سایت منتقل نشد. عده ای علت مرگ توله

دوم را استمرار استفاده از شیر **رویال کنین** عنوان می‌کنند و برخی این ادعا را قبول نداشته و به نحوه شیردهی، تشخیص دیر هنگام یبوست و گرفتگی دستگاه گوارش و غیره نسبت می دهند.

وی اظهار داشت: ***بدیهی است وقتی عملیات تکثیر در فاصله زیادی از مراکز تخصصی دامپزشکی انجام می‌شود ویزیت به موقع دامپزشکان متخصص امکان‌پذیر نبوده و امکان کاهش ریسک تلف شدن توله ها ناشی از چنین مشکلاتی وجود ندارد.***

9014